

Terveysneuvontapisteiden asiakkaat -hyvinvointi ja palvelujen käyttö

Päihdetiedotusseminaari, Lissabon 17.6.2017

Kristiina Laitinen

Aineisto

- Valtakunnallinen terveysneuvontapisteiden asiakkaiden hyvinvointia, luottamusta sekä tulonsiirtojen ja palveluiden käyttöä kartoittava tutkimus kerätty vuosina 2013 ja 2014. **N 526**
- Kahdeksan paikkakuntaa: Helsinki, Tampere, Kuopio, Oulu, Hämeenlinna, Joensuu, Kouvola, Kotka
- Osa HUSO-hanketta; vertailukelpoinen aineisto Leipäjono-tutkimukseen, Helsingin asumispalveluyksikön asiakkaisiin sekä Kelan tuottamaan kansalaiskyselyyn (2013).
- Varauksia aineiston edustavuuteen: Terveysneuvontapisteiden asiakat huumeiden käyttäjien "keskiluokkaa" (Arponen ym. 2008) + tutkimukseen vastaajat vielä erityisen tottuneita vastaamaan kyselyihin (epäluuloisten kato)

Kuopio: N = 100 (Pilotti)

Helsinki : N = 105

Helsinki HDL 1 (Haittoja vähentävä korvaushoitoyksikkö):
N = 37

Helsinki HDL 2 (Kuntouttava korvaushoitoyksikkö): N = 28

Helsinki HDL 3 (HIV-positiivisten suonensisäisiä huumeita käyttävien asiakkaiden palvelukeskus): N = 5

Tampere: N = 107

Hämeenlinna: N = 21

Kotka: N = 11

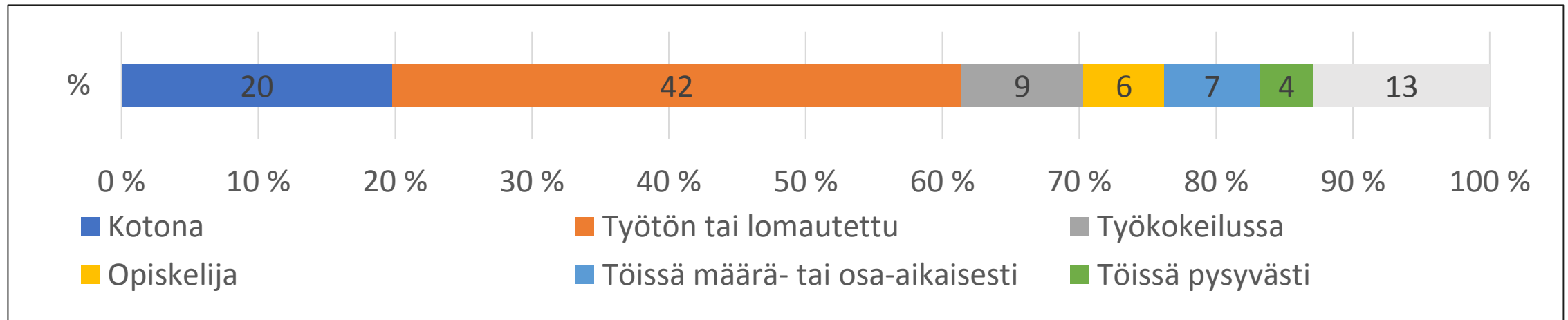
Kouvola: N = 12

Oulu: N = 81

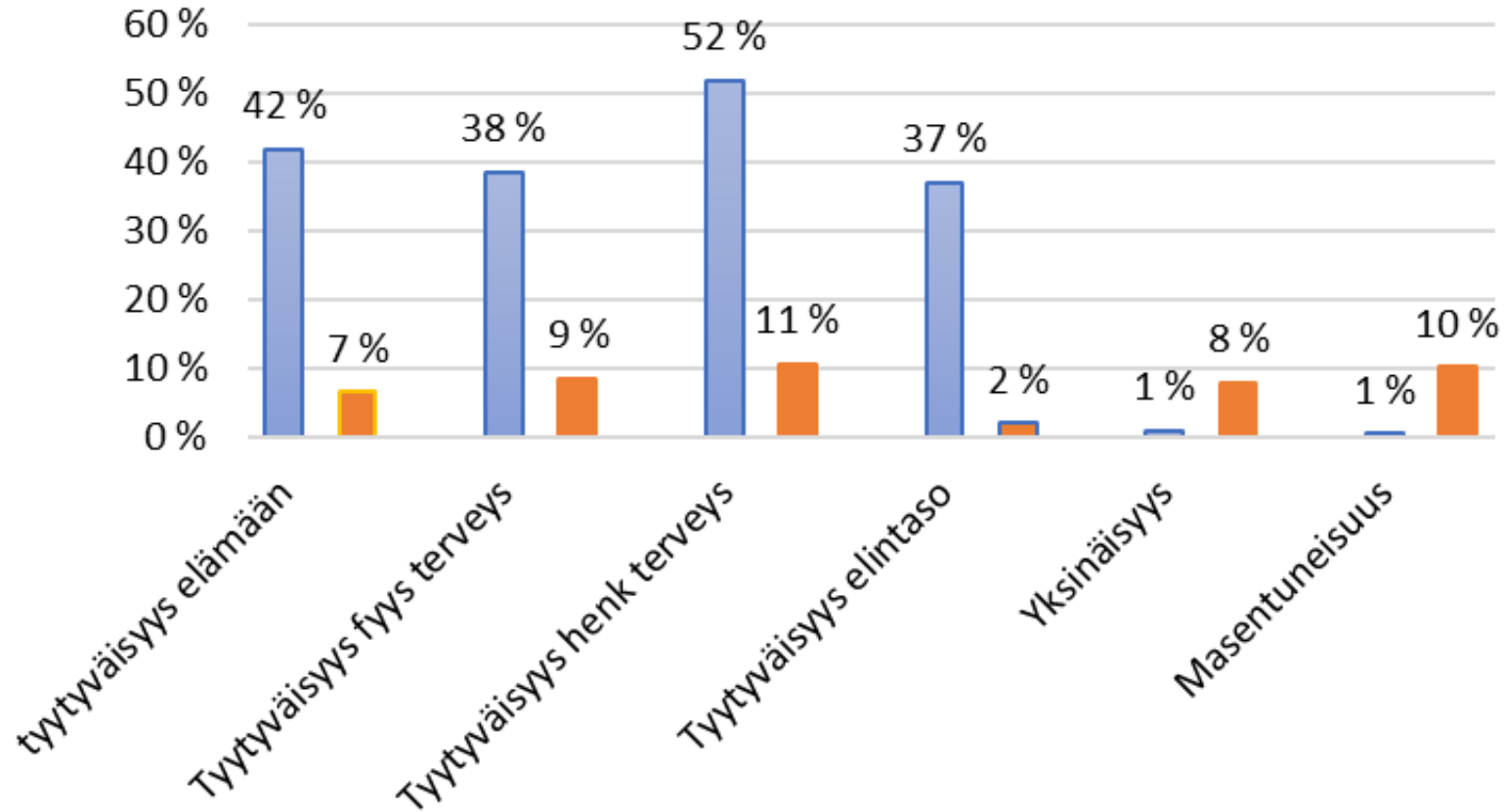
Joensuu: N = 19

Taustamuuttajat

- Valtaosa miehiä (66 %)
- Nuoria [16-25-v (18 %), 26-35-v (48 %), 36-45-v (26 %), > 45-v (9 %)]
- Matala koulutusaste: [peruskoulu kesken (10 %), peruskoulu (45%), toisen asteen koulutus (37 %), korkeamman asteen koulutus (8 %)]
- 80% vastaajien kotitalouksista toimeentulotuella viim. 2kk aikana
- Asunnottomia noin viidesosa (18 %)

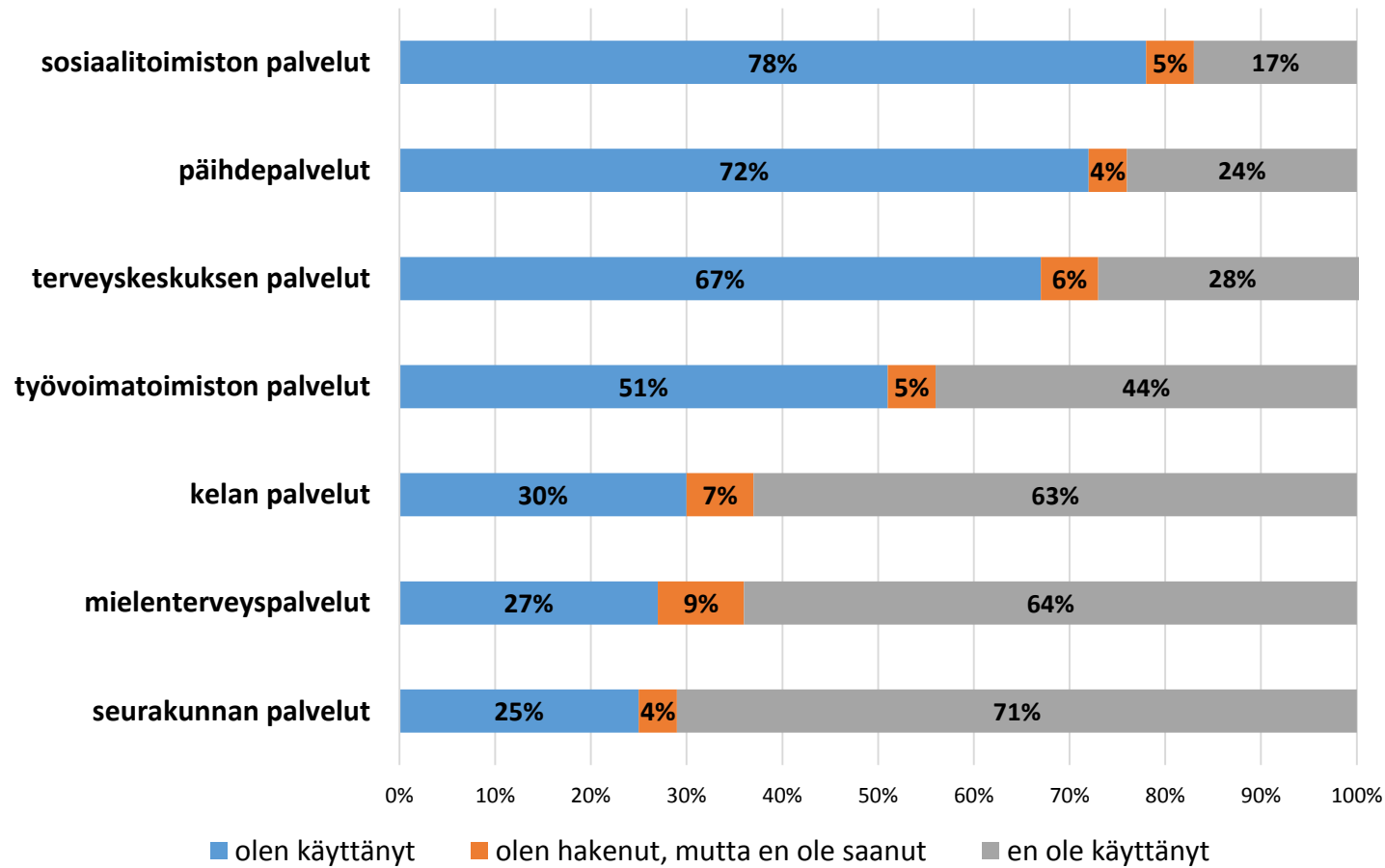
Tuntee jatkuvasti

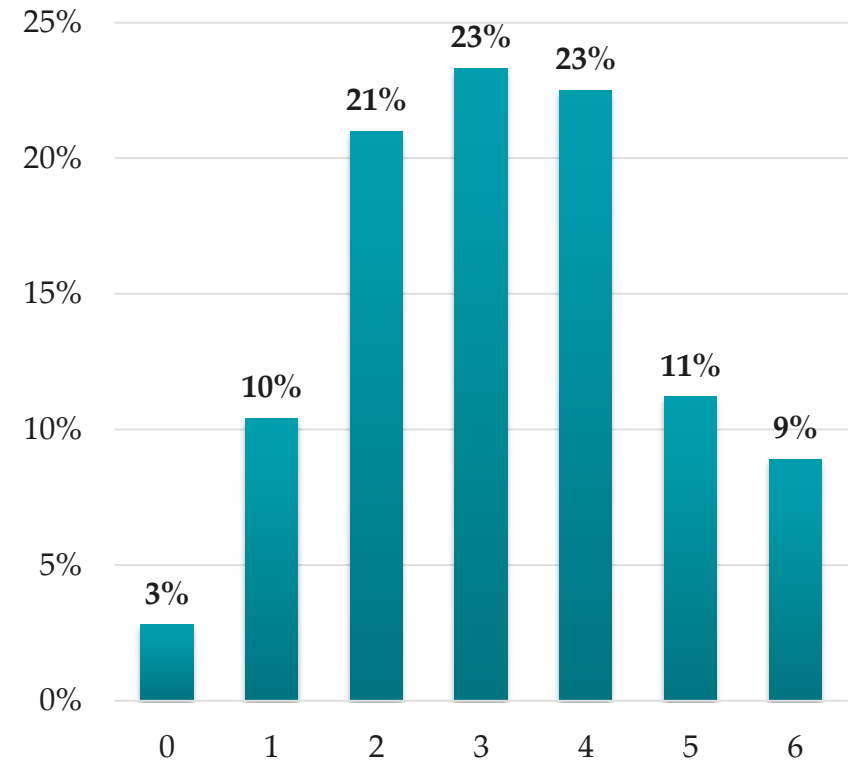
- Kaikki hyvinvoinnin mittarit aineistossa heikommalla kuin väestössä keskimäärin
- Elämässä pärjäämisen kokemus: Ohisalo & Laitiala & Saari 2015
- Huono-osaisuuden kokemukseen selvimminkin yhteydessä tyytymättömyys toimeentuloon, tyytymättömyys henk.terveyteen sekä yksinäisyys

Palvelujärjestelmän sisä- vai ulkopuolella?

Palveluiden käyttö viimeisen 2kk aikana

Palvelujen käytön kasautuminen

Muutosmotivaatio

- Muutosmotivaatiota mitattiin lyhennetyllä DUDIT-E asteikolla – yleisesti ottaen muutosmotivaatio oli korkealla tasolla.
- Havukainen, Pasanen, Honkalampi, Saarinen & Saari. Kuopion osa-aineistosta ilmestynyt artikkeli Sosiaalilääketieteellinen aikakauslehti 54/2017.
- 65 % vastaajasta koki huumeiden käytön aiheuttavan heille ongelmia (linkittyi vahvasti rikosoikeudellisiin seuraamuksiin) samalla 50 % nauttii huumeiden käytöstä
- Muutosvalmius laski iän mukana, nuorimmalla vastaajaryhmällä korkein muutosvalmius, toisaalta rikosoikeudelliset sanktiot ja lisääntyvät hyvinvointivajeet kasvattivat muutosmotivaatiota

Sakkotuomiot ja nuoret

		Tuomiot luokiteltu			Yhteensä
		ei tuomioita	sakkotuomio	kovempi rangaistus	
16-25	mies	25%	63%	13%	100%
	nainen	50%	35%	15%	100%
	Yhteensä	36%	50%	14%	100%
Muut ikäluokat	mies	42%	31%	27%	100%
	nainen	60%	23%	16%	100%
	Yhteensä	48%	28%	24%	100%

- Nuorilla korkea muutosmotivaatio
- Suhteessa korkea osuus nuorista kokee tyytymättömyyttä henkiseen terveyteen & ongelmia elämässä pärjäämisessä
- Tarve johdonmukaiselle toimintatapojen muutokselle – vrt Portugalin malli

Loppupohdintoja

- Mahdollisuus kontaktiin terveysneuvontapisteiden asiakkaiden kanssa on olemassa sosiaali- ja terveyspalveluissa & poliisilla.
- Lisää huomiota erityisryhmiin nuoret, naiset, vangit ja asunnottomat
- Työttömyys/kotona oleminen yhteydessä lähes kaikkiin negatiivisiin hyvinvointimittareihin – millä vahvistettaisiin osallisuutta jo käytön aktiivivaiheessa?